

GYÜMÖLCSKERTÉSZ.

A KÖZSÉGI FAISKOLÁK HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden hónap 10-én és 25-én.

KIADJA A FÖLDMÍVELÉSÜGYI MAGYAR KIR. MINISTER.

Szerkeszti: MOLNÁR ISTVÁN,
kir. tanácsos, orsz. gyümölcsészeti és fatenyésztési minisiteri biztos.

Előfizetési ára egész évre ugy községeknek, mint magánosoknak egy forint, mely a lap kiadóhivatalának: Athenaeum r. társulatának Budapest, VII., Kerepesi-út 54. sz. egyszerre küldendő be.

A m. k. Belügyminisiterium 1891. évi 33,881. sz. rendelete szerint e közlönyre minden község előfizetni tartozik. — A Vallás- és közoktatásügyi m. kir. Minisiterium 20,899/1891. sz. a. az összes felekezeti hatóságoknak ajánlotta.

HIVATALOS RÉSZ.

8169. eln. sz.

Gyümölcs- és zöldségbevétel Romániába.

A földmívelésügyi m. kir. minisiter valamennyi mezőgazdasági bizottság és gazdasági egyesülethez a következő értesítést intézte:

»Kapszolatosan 7000—99. elnöki szám alatt kelt intézményemmel, az érdekelt körökkel való közlés céljából értesitem a Czimet, hogy a cs. és kir. közös külügyminisitertől ujabban szerzett értesülés szerint friss gyümölcs és főzelék- (vetemény) féleknek a román királyság területére a Dunán vagy pedig nyugot (Magyarország) felől szárazföldi uton való bevitelle is, az ezen áruk származását igazoló okmányok felmutatásának kötelezettsége nélkül esz-közölhető.

Kelt Budapest, 1899. évi augusztus hó 30-án.

A minisiter helyett:

Kiss,
államtítkár.

Külföldi consulatusaink jelentései a gyümölcs-termelési és gyümölcsforgalmi viszonyokról.

A boroszlói consul jelentése Szilézia gyümölcs-termelési eredményeiről augusztus 7-ről: Felső-Szilézia ez évi gyümölcs-termése a lehető legrosszabb s kivételt e tekintetben csupán Neisse és Grottkau vidéke képez, hol átlagosan kielégítő eredmény várható.

Középső-Sziléziában, Oels, Trebnitz és Obernigk vidékén egyáltalán semmi termés sincsen; míg ellenben Alsó-Sziléziában jobb kilátás van kedvező gyümölcs-szüretre. Almatermés csakis Alsó-Sziléziában van, a tartomány többi részében csupán

csékélyebb értékű, főzni való körte és némi szilva mutatkozik. Az itteni alma is azonban csupán mennyiségileg kielégítő, minőségileg azonban annál több kívánni valót hagy fenn.

Mivel a behozatal felette csékély, a jó gyümölcs után élénk kereslet mutatkozik s az eladásra kerülő gyümölcsöt Boroszlóban igen jó árakon fizetik, annyival is inkább, mivel a törpefákon való termelés ez évben szintén igen gyengén sikerült s jó asztali gyümölcs ez oldalról sem várható.

A szőlő, mely csupán Grünberg vidékén diszlik, elég jó szürettel biztat; a bogyós gyümölcsök azonban, melyek Sziléziának egyik fő termelési ágát képezik, málna kivételével igen gyenge eredményt mutattak.

A cseresnye, mely már fogyatékán van, igen drága. Meggy 50, gyengébb minőségben 40 fillérbe kerül literenkint.

Érett körte még alig került piacra, éretlen, főzni való gyümölcsben ellenben élénkebb ajánlat mutatkozik.

Korai fajta szilva erősen van a piacon minden fajtában képviselve s a legfinomabb Reineclaudeok 80 filléren kelnek literenkint. *G.*

Ugyanezen consul jelenté szept. 7-ről: Sziléziának ez évi gyümölcs-termése felette csékély. Alma, körte és szilva alig termelt valami s ezen gyümölcsök után már most élénk kereslet mutatkozik. Előre látható, hogy a monarchiánkból kiszállított friss gyümölcs talán még a mult évi kivitelt is meg fogja haladni és jó árakon lesz értékesíthető.

Felette kívánatos volna, hogy ha termelőink a gyümölcsnek csomagolására nagyobb sulyt fektetnének és mindennek felett arra törekednének, hogy a szállitmány lehetőleg ép kinézéssel jelenjen meg a piacon. Ez, a rendes csomagoláson kívül

azzal volna elérhető, ha az áru szállítás közben kiméletesebb bánásmódban részesítenék.

A gondos csomagolást és a szállítványoknak rendes kezelését nem lehet elég gyakran és eléggé hangsúlyozni annyival is inkább, mivel az árak alakulásánál mindenekfelett ezen momentumok az irányadók.

A piac különben jelenleg gazdagon van ellátva gyümölcsessel. Alma, körte és szilván kívül, melyek mind monarchiánkból származnak, sok magyarországi csemegező is látható. A szőlőnek fontja 30—60 krig értékesíthető s az olasz szőlőben erős versenytársat bír. — Szép magyar dinnyék piacunkon aránylag olcsó áron kínálnak.

67,700/VIII. 1.

1899.

F e l h í v á s

a hazai szőlőbirtokosoknál rendelkezésre álló és eladásra szánt európai és amerikai szőlővessző- és szőlőoltvány-készletek bejelentésére.

Hogy a szőlővesszők és szőlőoltványok eladása a termelőknek megkönnyíttessék s hogy azok, a kik akár európai, akár amerikai szőlővesszőket, akár szőlőoltványokat vásárolni óhajtanak, a létező készletekről idejekorán tájékoztatást nyerhessenek, úgy mint az előző években, a folyó év őszen is mind az európai, mind az amerikai szőlővessző, mind a szőlőoltvány-készletekről hirdetés fog kibocsáttatni.

Felhivatnak ennél fogva mindazon szőlőbirtokosok, a kik az 1896. évi szeptember hó 25-én 60,900. szám alatt kibocsájtott és szó szerint közölt *szőlővessző és szőlőoltvány-üzleti szokásoknak minden tekintetben teljesen megfelelő* európai vagy amerikai szőlővesszőkkel vagy szőlőoltványokkal rendelkeznek és azok eladása tekintetében az említett *üzleti szokásoknak magukat alávetni hajlandók*, hogy készleteiket, fajta, *minőség* (sima vagy gyökeres vesszők, oltványoknál az alany és a reá oltott honi fajta) és mennyiség szerint a termelési hely (vármegye, község, vasut- és postaállomás) és az ezrenkénti eladási árak megjelölésével, *azon kerület szőlészeti és borászati felügyelőjéhez, a mely kerületbe a vesszők, illetőleg az oltványok termelési helye tartozik*, lehetőleg mielőbb, *de legkésőbb a folyó évi szeptember hó 30-áig* jelentsék be.

Minthogy a ministerium a bejelentendő készletek közhírré tételével nemcsak az eladók, hanem a vevők érdekeit is előmozdítani kívánja, figyelmeztetnek a termelők, hogy *csak az üzleti szokásoknak minden tekintetben teljesen megfelelő fajtaszerinti mennyiségeket jelentsenek be* s hogy tul-

csigázott eladási árak követelésétől saját érdekükben tartózkodjanak.

A bejelentők azért, hogy az általuk eladandó szőlővesszők és szőlőoltványok az említett *üzleti szokásoknak minden tekintetben teljesen megfelelőek, feltétlen felelősséggel tartoznak*, s az által, hogy készleteiket bejelentették, az üzleti szokásokat magukra nézve kötelezőnek ismerik el.

A bejelentendő készletek nyilvántartása s az egyes megrendelőknek a bejelentőkhöz utalása iránt a ministerium annak idején hirdetés útján s esetleg más megfelelő módon is intézkedni fog, fenntartja magának azonban a ministerium az aziránt való szabad elhatározást, hogy oly vessző vagy oltványkészleteket, a melyekre vonatkozólag annak a tudomására jutna, hogy azok az említett üzleti szokásoknak nem felelnek meg, a hirdetésbe ne vegyen fel. *Felreértések elkerülése végett azonban különösen és nyomatékosan hangsúlyoztatik, hogy a bejelentett szőlővessző- és szőlőoltványkészleteket a ministerium sem megvásárolni, sem közvetítésre átvenni nem fogja s hogy azok értékesítésére, vagy a ministerium által való átvételére abból, hogy a bejelentés megtétetik, és a bejelentett készletek a hirdetésbe felvételtek, semmi következtetés nem vonható s a bejelentés tisztán arra szolgál, hogy a vesszőt kereső közönség a beszerzési forrásokhoz utaltassék.*

A bejelentések teljesítésének könnyítése céljából bejelentési iverk adatnak ki és pedig külön iverk az amerikai és európai szőlővesszők, és ismét külön az oltványok bejelentése céljából. Ezen bejelentési iverk bélyegmentesek s a rovatok megfelelő kitöltése mellett a bejelentő sajátkezű aláírásával ellátva *kizárólag azon kerület szőlészeti és borászati felügyelőjéhez nyújtandók be, a mely kerületbe a vesszők termelési helye tartozik.*

Ily bejelentési iverlapok a szőlészeti és borászati kerületi felügyelőknél, a szőlészeti-, borászati- és pinczeegyleteknél s a vármegyei gazdasági egyesületeknél ingyen kaphatók.

Kelt Budapesten, 1899. évi augusztus hó 19-én.

Földmívelésügyi m. kir. minister.

NEM HIVATALOS RÉSZ.

Budapesti őszi gyümölcs- és kertészeti kiállítás díjazási programja.

A legkiválóbbnak elismert kiállítási képességért »Király-díj«. Kiosztható bármely csoportban.
I. csoport: A) Virágzó- és dísznövények; tájkertészet. 1. Tíz faj meglegházi növényért. 2. Tíz

faj hidegházi növényért. 3. Otven (50) darab legjobb szobai növényért. 4. Viritó cserepes növényekből legalább tiz fajban és fajonként legalább tiz (10) darab kiállítandó. 5. Nagybani tenyésztésre érdemes növényekből fajonként legalább tiz (10) darab kiállítandó. 6. Kert-tervek és alakításokból legalább 2 drb állítandó ki.

B) *Virág-kötészet*. 7. Tiz (10) darab bármely alakban és módon készített tárgy. 8. Legszebb csokorért vagy szabadon választandó kötészeti munkáért. 9. A legszebb koszoruért. 10. A legszebb virágkosárért. 11. Asztaldiszítésért 12 személyre. 12. Legszebb szobadiszítésért.

Az I. csoportban a kiállítási jury rendelkezésére áll: 1. Védnöki-díj, 1 »gróf Bethlen András emlék«-elnöki-díj, 100 korona aranyban, továbbá 1 állami arany-érem, 5 állami ezüst-érem, 8 állami bronz-érem, végre 1 egyesületi arany-érem, 5 egyesületi ezüst-érem, 8 egyesületi bronz-érem.

II. csoport: Gyümölcs. A) Friss gyümölcs és termő gyümölcsfák edényekben nevelve. B) Friss szőlő és termő szőlőtövek edényekben. C) Gazdasági és alakított gyümölcsfák mohába csomagolva. D) Konzervált (feldolgozott) gyümölcs.

A) *Friss gyümölcs és termő gyümölcsfák edényekben nevelve.* 1. Tiz (10) legjobb asztali fajta, korai, közép és késő érésű téli alma; egy fajtából legalább tiz darab. 2. Tiz (10) legjobb asztali fajta, korai, közép és késő érésű téli körte; egy fajtából legalább tiz darab. 3. Tiz (10) legkeresettebb piaci fajta, korai, közép és késő érésű téli alma; egy fajtából legalább tiz darab. 4. Tiz (10) legkeresettebb piaci fajta, korai, közép és késő érésű téli körte; egy fajtából legalább tiz darab. 5. Ot (5) aszalásra legalkalmasabb alma-fajta; egy fajtából legalább tiz darab. 6. Ot (5) aszalásra legalkalmasabb körte-fajta; egy fajtából legalább tiz darab. 7. Ot (5) borkészítésre legalkalmasabb alma- és körte-fajta; egy fajtából legalább tiz darab. 8. Legszebb Bellefleur-almáért; beküldendő legalább tiz darab. 9. Legszebb téli fehér Callvill-almáért; beküldendő legalább tiz darab. 10. Legszebb téli esperes körtéért; beküldendő legalább tiz darab. 11. Hardenpont téli vajkörtéért; beküldendő legalább tiz darab. 12. Új gyümölcsfajták tenyésztéseért; egy fajtából legalább tiz darab. 13. Ot (5) nyers fogyasztásra kiválóan alkalmas szilva fajta; egy fajtából legalább tiz kilogramm. 14. Három (3) földolgozásra kiválóan alkalmas szilva fajta; egy fajtából legalább egy kilogramm. 15. Legszebb és legízletesebb beszteczzei szilva; beküldendő legalább egy póstakosárral. 16. Három (3) legszebb magvaváló őszi barack fajta; egy fajtából legalább tiz darab. 17. Nagyban termelésre alkalmas, szép diófajták; egy fajtából legalább egy kilogramm. 18. Nagyban termelésre alkalmas szép mogyorófajták; egy fajtából legalább egy kilogramm. 19. Szép és ízletes gesztenye termelésért; beküldendő legalább két kilogramm. 20. Nagyban termelt mandula; egy fajtából legalább egy kilogramm. 21. A legszebb gyümölcs-gyűjteményért; egy fajtából legalább hat darab.

22. Edényekben nevelt gyümölcsfák, terméssel; beküldendő legalább öt darab.

B) *Friss szőlő és termő szőlőtövek edényekben.* 23. Kivitelre kiválóan alkalmas és keresett, legjobb öt asztali fajta; egy fajtából beküldendő legalább 2 kilogramm. 24. Eltartásra kiválóan alkalmas, szép és jeles öt szőlőfajta; beküldendő egy fajtából legalább 2 kilogramm. 25. Hajtatásra kiválóan alkalmas öt szőlőfajta; egy fajtából legalább 2 kilogramm. 26. A legszebb és leggazdagabb szőlő-gyűjteményért; egy fajtából legalább 2 kilogramm. 27. Szőlő és gyümölcs helyes csomagolásáért. 28. Edényekben nevelt szőlőtövek gyűjteménye terméssel együtt.

C) *Gazdasági és alakított gyümölcsfák.* 29. Tizenöt (15) legszebb gulaalaku (pyramis) nevelt alma- és körtefa (névvel ellátva). 30. Tizenöt (15) legszebb szárnyas (palmetta) alakra nevelt alma-, körte- és őszi barackfa (névvel ellátva). 31. Tizenöt (15) legszebb egy- és két-karu alma- és körtefa-fűzér (kordon). 32. Tizenöt (15) darab magas vagy közép magas törzsű gyümölcsfa (megnevezve).

D) *Feldolgozott (konzervált) gyümölcs.* 33. Szép és ízletes aszalt szilva; legalább öt kilogramm. 34. Szép aszalt gyümölcsök gyűjteménye; egy fajtából legalább egy kilogramm. 35. Gyümölcs-borok; egy fajtából legalább két palaczk. 36. Gyümölcs-palinkák; egy fajtából legalább két palaczk. 37. Befőtt gyümölcsök; izek, kocsonyák, sajtok, szörpök, gyümölcslé, cukorgyümölcs stb.

A II. csoportban a kiállítási jury rendelkezésére áll és pedig: A II. A) alsocsoportban: 4 állami arany-, 15 állami ezüst-, 22 állami bronz-érem; továbbá 1 egyesületi arany-, 7 egyesületi ezüst-, 8 egyesületi bronz-érem; pénz-díj: 2 állami tisztelet-díj 100—100 korona aranyban; végre néhai báró *Lipthay* Béla pénzdíja: 50 korona aranyban. A II. B) alsocsoportban: 1 állami pénz-díj 100 korona aranyban (csomagolásért); továbbá 2 állami aranyérem, 17 állami ezüst- és 20 állami bronz-érem; végre 1 egyesületi arany-, 3 egyesületi ezüst- és 5 egyesületi bronz-érem. A II. C) alsocsoportban: 1 állami arany-, 4 állami ezüst-, 8 állami bronz-érem; továbbá 4 egyesületi ezüst- és 6 egyesületi bronz-érem. A II. D) alsocsoportban: 1 állami arany-, 5 állami ezüst-, 10 állami bronz-érem; továbbá 5 egyesületi ezüst- és 5 egyesületi bronz-érem.

III. csoport: Konyhakerti termények. 1. A gyakorlatilag legfontosabb friss konyhakerti termények választékos és tömeges kiállításáért. 2. Nagyban és jól kultivált carfiol- (virágos-kel)-ért. 3. Jól kultivált ugorka- és tökért. 4. Jól kultivált champignon (csiperke) gombáért. 5. Jól kultivált fejes salátáért (legalább öt fajban).

A kiállítási jury rendelkezésére áll e csoportban: 1 állami arany-, 6 állami ezüst-, 8 állami bronz-érem; továbbá 1 egyesületi arany-, 1 egyesületi ezüst-, 6 egyesületi bronz-érem; végre a Budapest székesfővárosi tiszteletdíj: 15 drb arany.

IV. csoport: Gyümölcsfeldolgozó gépek és eszközök. Aszalók, izkazánok, pászta-készítők, cider-

malmok és sajtók, gyümölcshámozók és szeletelők, gyümölcs-szeszfőzők stb.

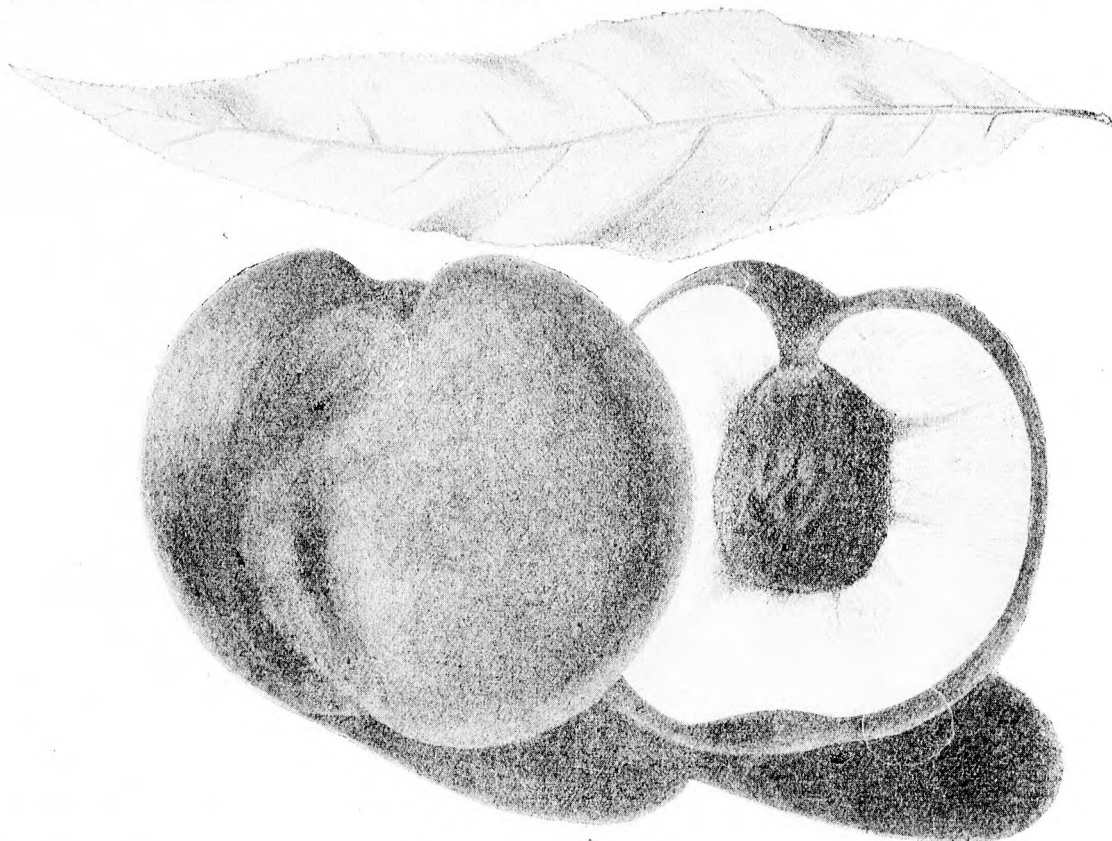
A jury rendelkezésére áll e csoportban: 2 állami arany-, 4 állami ezüst-, 8 állami bronz-érem; továbbá 3 egyesületi ezüst- és 3 egyesületi bronz-érem. Ezekon kívül az *Országos Magyar Kertészeti Egyesületnek még több tiszteletdíja* is van kiosztásra, a melyek a catalogusban lesznek pontosan kitüntetve.

Mezőkomáromi duránczi.

A duránczi őszibarackoknak nálunk koránt sincsen akkora keletük mint a magbaváló, nálunk rendszeren francia barackoknak mondott fajták-

is hirdették a kertészet örök szép tudományát és kinek áldott emlékét egyre fogyó tanítványai kegyelettel melengetik kebleikben. »*Kertészeti füzetek*« című munkájában ő maga írja, hogy 1836-ban Mayerfő X. Ferencz rokona küldött neki egy zacskó nemes őszibarack magot, a melyekből sok szép új fajta keletkezett; ezek közül különösen kitünt, így írja: »*egy duránczi válfaj, melynél jobbat és szebbet, óriási nagysága mellett eddig nem ismerek.* Ezt azután *Mezőkomáromi duránczi* név alatt kezdette terjesztetni.

Terjedelmes kertje már rég az enyészeté; őszibarackja azonban még most is megvan. Igaz, elvándorolt szülőföldjéről olyan tájakra, hol jobban megbecsülik, mint otthon, hogy hirdesse ama Sió-

37. ábra.

nak, miért is ezeknek nagyban való termelését kevésbé lehet ajánlani; ennek daczára ezuttal mégis egy olyan hazai duránczi őszibarackról kívánok megemlékezni, a mely számos *társnév* alatt bujdokol szerte a hazában és a mely a duránczi barackfajták közül mosolygóan szép színével, nagyságával és viszonylagos jóságával megérdemli mindazok figyelmét, kik a duránczi barackok hivei közé tartoznak.

Ezt a kiváló őszibarackfajtát a 30-as évek vége felé mezőkomáromi szőlőjében *Entz Ferencz dr.* állította elő; a szabadságharcz utáni borongós idők egyik legönzетlenebb és leglelkesebb gyümölcsösze ki késő aggkorúig szóval, tettel és tollal munkálkodott azon, hogy: »*hazánkból egy nagy gyümölcsöskert váljék*«; ki nálunk az első volt azok közül, kik katedráról

parti község nevét, hol előállítója fiatalságának, derűs éveit élte, hova annyi kedves emlék fűzte. De — hagyjuk nyugodni az emlékeket és lássuk e barackfajta rövid leírását!

Fája. Egészséges edzett, gombabetegségeknek elegendőképen ellentálló; bőtermő, annyira, hogy kötődött gyümölcsei egy részétől meg kell fosztani, ha azt akarjuk, hogy azok tekintélyes nagyságra fejlődjenek. Alkalmas alacsony és középtörzsű gazdasági fának, nemkülönben rácsosfának is. A fekvésben és talajban nem igen válogatós ugyan, még is: mint szabadon álló fa a déli és keleti fekvésekben érzi magát a legjobban; ha ilyen helyeken megfelelő metszésben és ápolásban részesül: bámulatos szépre és nagyra neveli gyümölcseit. A szőlő égőve alatt ez is, mint a legtöbb őszibarackfajta, a keleti és

nyugati falak mentén jobban díszlik, mint a tisztán déliben, a hol a meleg tulságos nagy és a talaj gyorsan kiszárad, minek következtében a gyümölcsök fejlődésükben visszamaradnak.

Gyümölcse. Nagy, néha igen nagy; száraz fekvésekben és elhagyatottan: apró, jelentéktelen. Alakja változó, tekealakú majd ismét kúpos felületű, egyik oldalán gyakran hizottabb mint a másikon. Szélességi átmérője a középtáznál lejjebb esik honnan szárafelé fogyva széles talpban, hegyefelé pedig egyenletesen domborodva végződik. Vágánya szélesen ellapuló, jól szembetűnő, a gyümölcs egyik felén a szárától egész a csúcsáig, sőt még azon túl is terjedő. Szárürege mély öblös. Bibepontja a legtöbbször hiányzik, vagy fejletlen, sekély mélyedésbe helyezett. Héja középvastag, molyhos, bársonyapintatú napos felén sötét biborszínű, árnyékos oldalán világosabb, néha sötét sárga, majd ismét csikozott, vagy a csikosságnak csak nyomait mutatja. Husa fehér, majd ismét fehéren sárgás, magva körül vérpiros, kellemes illatú, édes, borizú, fűszeres, bőlevű és keményes, némileg roppanó húsú. Magva középnagy, szárfelől részén tompa, majdnem egyenes síkot mutató, honnan végefelé szélesedve és egyenletesen domborodva tompa hegyben végződik.

Érés ideje. Szeptember közepe, hűvösebb tájakon ugyan e hónap vége.

Társnevei. *Badaconyi duránczi, Bibor duránczi stb.*

Leirói. Entz, Kert. füz. XII. 26.

Észrevétel. Ezt a szép, jó és piacos gyümölcsöt ajánlom mindazok figyelmébe kik duránczi barackot is kívánnak termelni; mert nemcsak vetekezik minden tekintetben a hasonló fajtákkal, hanem azokat sok részben felül is mulja. Érése idején azonban a hűvös, esős idő iránt érzékeny és hajlandó a rothadásra, miért is czélszerű azt ilyenkor némileg óvni, ami rácsosfáknál épen nem okoz valami nagyobb gondot vagy költséget.

Angyal Dezső.

Kérelem az alma- és körte-termelőkhöz.

Ilyen czim alatt ugyanebben a lapban már az elmúlt tavasszal (Gyümöleskertész április 10-én) intéztem felhívást a t. gyümölcstermelőkhöz.

Felhívásomat, ép úgy mint akkor történt, most is a rügyfuró bogarak (*Anthonomus*) életviszonyainak több, eddigelé még ismeretlen pontjának felderítése érdekében bocsátom közre.

A tavaszi felhívásra a t. gyümölcstermelők nagyszámmal az ország minden tájáról küldtek fel hozzánk fertőzött alma- és körte-bimbót s rügyet. A beküldött anyag alapján sikerült megállapítani egyebekben kívül különösen azt a tényt, hogy a körte-rügyfuró bogár (*Anthonomus cinctus*) csak a körterügyeket, ellenben az alma-rügyfuró bogár (*Anthonomus pomorum*) úgy a körte- mint az almabimbókat (tehát nem a rügyeket) fertőzi meg; megállapított tény most már, hogy az *Anthonomus pomorum* tavasszal fertőzi meg a bimbókat.

Ellenben megoldatlan kérdés maradt még az, hogy a körte-rügyfuró bogár (*Anthonomus cinctus*) a petéket a körterügyekbe — a mint sejtjük — még ősszel, vagy pedig — a mint az irodalom mondja — csak tavasszal tojja le.

A midőn a t. gyümölcstermelőknek tavaszi közleményeit megköszönjük, egyuttal a fenti kérdés megoldása czéljából újból alábbi kérelemmel fordulok.

A gyümölcstermelő szeptemberi teendői közé tartozik többek közt az is, hogy a kártékony rovarok összefogdosása czéljából gyümölcsfáira hernyó enygyűriüt és rovarfogó kötelet alkalmazzon. A midőn ezeknek a rovarfogó köteleknek alkalmazására a kellő időben felhívjuk a t. közönséget, egyuttal felkérjük, hogy ezen köteleket — első sorban a körtefáról valókat — télben (decemberben) leszedve, a bennük összegyűlt rovarokkal együtt közvetlenül a vezetésemre bizott állomásra (m. kir. rovarügyi állomás, Budapest, V. nádor-utca 28.) küldeni sziveskedjék.

Kérésemet a közjó érdekében újból a t. gyümölcstermelők figyelmébe ajánlva, maradtam tisztelettel

Budapest, 1899. szeptember hó 6-án.

Jablonowski József.

A kertészet a szegedi kiállításon.

Az I. Országos mezőgazdasági kiállítás keretében tudvalevőleg a rendezőség beillesztette a kertészetet is; örömeinkre szolgál kijelenteni, hogy a kísérlet igen szerencsésen ütött ki: a kiállítás kertészeti csoportja nagyon szépen volt rendezve, dícséret illeti érte úgy a kiállítókat, valamint a rendező bizottság csoportelnökét és csoportbiztosait.

Az érdeklődésnek és figyelemnek legmagasabb helyről jövő jeleit alkalmunk volt láthatni mindjárt a kiállításnak szeptember 3-án történt megnyitáskor, midőn Darányi Ignácznak, köztiszteletben álló földmivélsügyi miniszterünknek, majd Bujanovics Sándornak, az O. M. G. E. érdemes alelnökének és magának a kiállítás védnökének: József főherceg ő csász. és kir. Fenségeinek lelkesítő ünnepi beszédek elhangzása után, a Fenséges ur a földmivélsügyi miniszter ur kíséretében elsőben is a kertészeti kiállítást tekintette meg, sőt magas látogatását másnap reggel megismételni méltóztott. — Ez alkalmakkor ő Fensége teljes megaláztatásának és elismerésének adott kifejezést a magas személyét kalauzoló csoportelnök: Molnár István kir. tanácsos, orsz. gyüm. miniszteri biztos ur, valamint a csoportbiztosok: Buday Barna és Igali Szvetozár urak előtt.

A rendezőket méltán meg is illették az elismerés szavai, mert a rendelkezésükre álló rövid hetek és napok alatt úgy bent a csarnokban, valamint a csarnok mellett elterülő térségen igazán szép és izléssel összeállított tanulságos kiállításban mutatták be a hazai kertészetet.

Igen szép és gazdag gyümölcs kiállítás került itt össze, melyben egyebek közt alkalmunk volt

látni Darányi miniszter ur ő excellenciájának, Kecskemét városának, Nagy-Kőrösnek, a pest-megyei gazdasági egyesületnek, Halas városának, Rohonczy Gidának, Barcsay Károlynak, Vásárhelyi Gyulának és másoknak szép nyárutói, őszi, sőt részben téli gyümölcseit; Mauthner Odönnek gyönyörű levágott virágait; a budapesti m. kir. kertészeti tanintézetnek Angyal Dezső igazgató tervei szerint összeállított és versenyen kívül álló tanulságos taneszközeit; számos kiállítónak különféle gyümölcskészítményeit; Hein Jánosnak igen szép kert-terveit, Horvát Károlynak maggyűjteményét stb., stb. Méltóan sorakozott ezekhez a külső kiállítás, a melyben Mayer Miklós szegedvárosi főkerítésnek izléses terve szerint és roppant fáradozásával, nemkülönben Horváth Károly szegedi keresk. kertész közreműködésével, virágzó és egyéb diszitő növényekből remek csoportok és művészies lugas támadt az előbbi pusztaság helyén, a hol a kiültetett és kiszedett gyümölcs- és díszfáknak ezrei tettek bizonyosságot a kertészet örvendetes haladásáról hazánkban. Itt láthattuk elhelyezve a Weinhausen Eduárd berlini vásárcsarnoki hatósági közvetítő részéről kiállított más országai gyümölcs-csomagolási ládák, hordók és kosarak tanulságos gyűjteményét, valamint a szegedi műkertészek szép virágkötési munkáit.

Oly zsfolt volt a tér, hogy a gyümölcsfeldolgozó gépek és eszközök kiszorultak innen a szőlészeti és gépészeti csoportok területeire; jól lehet a kiállításban jelen volt gyümölcsök, konyhakertészeti termékek és kerti magvak tetemes része a mezőgazdasági csoportos kiállításokban szerepelt. Ha összeszedhettük volna mindezt: háromszur akkora csarnok is kicsiny lett volna valamennyinek.

A kiállított tárgyak ekkora gazdagsága és szépsége mellett a csoport-jurynek csak több napi munka után lehetett meghoznia ítéletét, melylyel a következő kiállítókat tüntette ki:

I. *Faiskolai termékek.* *Aranyérem:* Niemetz W. *Ezüstérem:* Bajai gyümölcsészeti egyesület. F., Bednárz Károly. *Bronzérem:* Borsodmegyei gazd. egylet, Szentes városa, Szabó István és Vánky József, ifj. Horváth István.

II. *Friss gyümölcs, gyümölcs-csomagolás és feldolgozás. Jegyzőkönyvi elismerés:* Darányi Ignác földm. miniszter és Kecskemét város, versenyen kívül álló kiállításukért. *Diszoklevél:* Nagykőrösi kertészeti egyesület, Pestmegyei gazd. egyesület és Halas város. Weinhausen Eduárd, Barcsay Károly. *Aranyérem:* Vásárhelyi Gyula, Bajai gyümölcsészeti egylet, özv. Étsy Vilmosné, Mayffarth és társa. *Ezüstérem:* Pap Gedeon, Nagykőrösi kertészeti egyesület, Pesti Zsófia, Torda-Aranyosmegyei gazd. egyesület, Nátly Józsefné, Schmidt Ádámné, Petzrik Vilma, Gindert István. *Bronzérem:* Czibur Emil, Szombati Lajos, Gáll Ernő, Beretvás Gedeonné, Nagy Antal, Gyórfi Sándor, Fazekas József, Balog József, B. Faragó József, Szabó Gábor, Erdélyi Gyula, Péter Kálmán, Sándor Imre, Vass Elek, Genizse Antal. *Elismerő oklevél:* gr. Hessestein-féle kertészet, Biczó Kálmán, B. Tóth Fe-

rencz, Tordai Lajos, Kása Györgyné, Máté József, Zsoldos Sándorné, Szücs Ferencz, Farkas József, Vass Sámuel, Babó Ferencz, Karai János, Szemerédi B. József, Zseni István, gróf Teleki László Gyula. *50 frt tiszteletdíj:* Czauner András.

III. *Konyhakertészet. Diszoklevél:* Csanád-megyei gazd. egyesület. *Aranyérem:* Horváth Károly, Pósa József, Banga Péter, Baranyi József és Imre. *Ezüstérem:* Mühle Árpád, Rohonczy Gida, Bednárz Károly, Kőrösi Mihály, Tóth József. *Bronzérem:* Kovács János. — *50 frt tiszteletdíj:* Banga Péter.

IV. *Diszkertészet. 100 frt tiszteletdíj:* Mayer Miklós. *Aranyérem:* Horváth Károly, Farkas József, Hein János. *Ezüstérem:* Balogh Sándor, Novothny György, Móra István, Bednárz Károly, Farkas József. *Bronzérem:* Novothny György, Málík Miklós, Menkó Mihály.

V. *Virágkötészet. Diszoklevél:* Mauthner Ödön. *Aranyérem:* Bednárz Károly. *Ezüstérem:* Horváth Károly, Sándor János. *Bronzérem:* Sándor János.

VI. *Pálinkafélék. Aranyérem:* Schleicher Antal. *Ezüstérem:* Szobonya Bertalan, Miklós Ödön, Löwy Gyula, Rohonczy Gida, Blüh József. *Bronzérem:* Gr. Nádasdy Ferencz, Kellermann Izidor, Dékány Mihály, Krizhaber Lajos.

Midőn a kitüntetetteknek szép sikereikhez szerencsét kívánunk, legyen szabad kifejezni óhajtatásunkat, hogy az október 7-én megnyiló nagyszabásu orsz. kertészeti kiállításon megsokasodva fogjuk őket viszontláthatni.

Gy. I.

A vöröshagyma termelése.

A vöröshagyma termeléséről írott közleményekben különösen a dughagyma műveléséről oly bőven volt szó, hogy arról néhány észrevételt téve, hamar áttérhetek a palánta-hagyma tenyésztésére, a melylyel különös czélom e cikkelyben foglalkozni.

A dughagyma tenyésztésére vonatkozólag nem hagyhatom említés nélkül azt a határozott tény, hogy a dughagyma nagyon sok veszedelemnek van kitéve és nagyon korán szokott hajtásnak indulni; kivált akkor, ha a némelyek által ajánlott »preparálásnak« alá nem vetik, például részletekben a sütőkemenczében azonnal a kenyér kivétele után meg nem szárítják. Ha még hozzá vesszük azt is, a mi ez idén történt, hogy a dughagyma nagy részben elromlott, akkor határozottan a palántahagyma tenyésztését kell csak alkalmaznunk.

Azzal sem mondok semmi újat, ha azt állítom, hogy a vöröshagyma (ugyanannak sárga fajtája is) jóerőben levő, könnyebb természetű, de nem friss trágyás földet kedvel. A friss trágyás földben rossz, kellemetlen ízt kap és hamar rothadásnak indul. A soványban ugyan tartós, de apró, csenevész marad és nagyon csipős lesz. A nehéz agyagosban ellenben nem sokra megy és a levelei össze-vissza görbülnek, mintha valami ujféleség volna az.

A dughagymát én, ha csak módomban áll, mindig ősszel, szeptember vagy október elején a foghagymával egy időben duggalom el, a szokásos sor- és növény távolságban és mélységben. A sorok köreit beültetem téli salátával oly ritkán, hogy a kapálást azért kényelmesen végezhessem a kis kerti kapával. Hó hiányában vékonyan betakarom falevével vagy száraz, kiégett aprótrágyával, a mit az idő engedésével tavasszal azonnal eltávolítok. Szükségletemnek megfelelően annyit termelek ebből, hogy deczemberre már elfogyjon, mert rendes körülmények között ilyenkorra már egy része elkezd hajtani és a szakácsok állításai szerint az ízéből és erejéből is sokat veszít. Ezért a palántahagymát nem nélkülözhetjük.

Tavasszal, a mint a föld valamennyire felszikkadt, az első dolgom, hogy a fagy által a földből felhuzott hagymákat visszaduggam és megkapálom, a hiányzó salátákat pedig pótolom. E hagymákra ezentul más gond nincs, mint tisztán tartani a gáztól és itt-ott, ha a hagymalyuk kilátásának: a kapálás alkalmával azt földdel betakarni. *)

Ezen hagymáknak a szárát letiporni egészen felesleges, mert ha beérik, a hagyma fölött úgy is megpuhul a száron és lekonyul az magától is a földre.

A hagymát érése után a földben hagyni (már ilyet is olvastam), nem czélszerű, mert a hagymát beértük után egy kis pihenőt tartván, újból elkezdnek új gyökeret is hajtani, a mi a hagyma tartóságára és izére nagy és pedig káros befolyással van. Legjobb száraz, szellős padláson vékonyan elteregelni és ha megszáradt, füzérekbe felfonni és rudakra felaggatni.

Szilágyi János.

(Vége következik.)

Közhasznu kérdések és feleletek.

182. *Kérdés.* A szomszéd szőlőbirtok területén a mesgyéhez alig egy méternyire álló óriási almafa koronája áthajlik az északi szomszédterületére, hol is egy almafa gyümölcsére káros befolyást gyakorol. A nagy fáról a szomszéd területére lehulló alma kit illet, a terület tulajdonosát-e, vagy a fa tulajdonosát esetleg a termés megvásárlóját? Minthogy a leszedés és verés alkalmából a szomszéd területére hullott gyümölcs a fa tulajdonosa által részben átkapartatott, részben fölszedetett, van e helye kártérítési eljárásnak? s ha van minő törvényen alapszik ezen kártérítési eljárás?

Tass.

K. S.

182. *Felelet.* Ezen esetre külön törvény nincsen, nem is lehet. A magánjog értelmében mindenkinek addig van joga úgy a föld felett mint a föld alatt, ameddig mesgyéjén felállítandó függélyes vonal irányt mutat. Vagyis ha az ön telkén áll egy fa és annak koronája a mesgye függélyes vonalán

*) Ellenkezőleg: kapálásnál igenis ki kell takarni a hagymát, mert különben a szár és nem a hagyma növekedik.
Szerk.

tul átér a szomszédba; a szomszéd levághatja az átérő ágakat, levághatja a földben átérő gyökereket is. Ha megtüri a szomszéd a korona ágainak átérését, ezért az átérő ágakról ötlet illeti meg a gyümölcs is. Atkaparni a gyümölcsöt avagy azt felszedni idegen területről kihágást képez és kártérítés követelésére adhat jogot; mert akinek a területére hullott a gyümölcs — azt illeti is meg. Miután pedig sok ily vitás eset fordul elő az országban, jó lenne, ha kiki úgy ültetne területére fát, hogy annak koronája is teljesen saját területén maradjon.

M.

183. *Kérdés.* Egy- és kétéves őszibarack csemetékét az iskolából czélszerű-e ősszel állandó helyükre kiültetni? Ha ez nem lenne czélszerű — melyik a kiültetésre a legczélszerűbb hónap? Ültetéskor vissza kell-e vágni e csemeték koronáit és gyökereit?

184. *Kérdés.* Birs alanyokra oltott körte-csemetéknek milyen talaj a legalkalmasabb?

185. *Kérdés.* Igaz-e, hogy a magból nevelt őszibarackcsemete többszörös átültetés után nem esedik?

Kálló-Semjén.

S. J.

183. *Felelet.* Az egy- és kétéves őszibarackcsemetékét — akár oltottak, akár magból neveltek is — legczélszerűbb és legbiztosabb kora tavasszal kiültetni. Ez áll nemcsak az őszibarackra; de a csontmagu gyümölcsnemekre egyáltalában. Az őszi ültetés csak úgy lenne jó, ha ültetés után még vagy 12—14 napig szép, fagymentes idő jár és a fa gödrébe ültetéskor visszatett föld jól megüledhetik, és így a fagy nyilásain le nem hatolhat. Így az elültetett fa gyökereinek friss metszlapján még a fagy beállta előtt forrany is keletkezhetik és tavasszal azonnal a gyökérkibocsátás következhetik be. Az almafélénél is csak ily körülmények között előnyös az őszi ültetés; de ezek mégis a fagytól télen kevesebbet szenvednek gyökereik útján. Ha mégis néhány fát ősszel ültetnénk ki, akkor czélszerű azok tányérját szalmás trágyával 2—3 cm. vastagon betakarni, hogy a bekövetkező fagy a gödör fellazított talaján keresztül a gyökerekhez ne hatoljon. Tartós, száraz őszi időjárás kilátása mellett október vége felé czélszerű az őszi ültetés és déli vidékeken — hol téli fagytól tartani nem kell — csakis az őszi időjárás vezet biztosan a czélhoz. A fák gyökereit úgy őszi mint a tavaszi ültetésnél is vissza kell metszeni és a korona crössége szerint felükre, kétharmadrészükre és mindenütt ott, hol a gyökér meg lett sértve. A gyökerek metszlapja lefelé a földbe kell hogy nézzenek. A csemeték koronáin a metszést csak a tavaszi ültetésnél szabad végrehajtani; az őszi ültetésnél a koronát nem metszük vissza; hanem e műveletet a következő tavaszra halasztjuk. Az őszibarackfák koronavesszei tavasszal rövidre 15—20 cm. hosszúságnyra vágandók vissza és pedig a vezérvessző mindig hosszabbra és lehetőleg egy hármas rügyre, a korona oldalvesszői valamivel rövidebbre és kifelé álló szemre.

184. *Felelet.* A birsnek lazás homokos agyagtalaj, némi korhanyval felel meg legjobban főleg

ha az altalajban állandóan némi nyirkossággal is bir. Ilyen talaj lesz alkalmas a birs alanyra oltott körteoltványoknak is. Holmi száraz márga, vagy egyoldalú fehér, sárgás agyag, valamint a tiszta homoktalaj is nem ad tartós tenyészhelyet a birsnek és birsre oltott körtefáknak.

185. *Felelet.* Tény az, hogy a magból nevelt őszibaraczkok az első években évenként átültetve és visszametszve mindig jobb és nemesebb gyümölcsöt adnak. Ez különben nemcsak az őszibaraczk-csemetéinél történik, hanem minden más gyümölcs-nem csemetéinél is. Magától értetődik, hogy igyekezni kell minden átültetésnél jobb és tápdusabb talajba ültetni a csemetét. Megjegyzem még, hogy az őszibaraczk a kétszernél többszöri átültetést nem szereti és rövid életű leend. *M.*

186. *Kérdés.* Tisztelettel kérem, sziveskedjenek velem közölni, miféle betegség bántja a mellékelt diókat és diófa-leveleket és mikép lehetne jövő évre az ellen védekezni?

Esztergom.

B. F.

186. *Felelet.* A beküldött diófa-leveleken látható barna foltok a *Phyllactinia suffulta* nevű lisztharmatgombától származnak. Kezdetben ezeknek helyét finom fehér lisztszerű penész-bevonat borította, ugyanezen levélrészletek az élőködő hatása következtében elhaltak és elszáradtak. Védekezni ellene csakis kénporozással lehet, olyképen a mint erről a »Gyk.« ezen évfolyamában ismételt volt említés téve. A dió-gyümölcsök kisebb-nagyobb sötét színű foltjai a *Septoria nigro-maculans* nevű gombától erednek, melyek ellen megbízható védekezésmód az idő szerint ismeretlen. *Sch.*

187. *Kérdés.* Körte- és almafaoltványokon a kéreg felülről lefelé reped hosszában és olyan, mintha nem férne bőrbe, mert a fák 1—2 cm-nyire takaratlanul vannak. Megjegyzem, hogy a talaj nem nedves és ezért ezt a bajt az ez évi esős nyárnak tulajdonítom. Ha netalán más oka volna, kérek ez irányban felvilágosítást.

Klicsiny.

J. E.

187. *Felelet.* Különféle gyümölcsfákon fordul elő az a jelenség, hogy a kéregben hosszanti repedések támadnak, melyek a fatestbe is belenyulnak és azután hosszabb időn keresztül sem nőnek össze, hanem a repedés széleinek mentében hegesztőszövettdudorokkal vannak szegélyezve. Ezen képződménynek oka szokatlan erős téli fagyokban keresendő. A másik kérdésre a szerk. üzenetekben válaszoltunk. *Sch.*

188. *Kérdés.* Szőlőlugasom fásodott hajtásai között a beküldött gubót találtam. Kérem az állat nevét és életmódját velem tudatni.

Somogyzakácsi.

Sz. L.

188. *Felelet.* A beküldött gubóban a nagy pávaszemlepkének (*Saturnia piri*) bábja van, mely legnagyobb a hazai lepkéink között; nevét a szárnyakon látható, a pávafarktollakéhoz hasonló nagy szemfoltoktól vette; hernyója szintén hatalmas, zöld és kék szemölcsökkel van borítva, melyekből serteszőrök nőnek ki. Nem szokott társasan előfordulni, miért is komolyabb kártételeket nem okoz. Nagyon

helyes azonban úgy a hernyókat, gubókat, valamint a lepkéket, ott a hol érjük: elpusztítani. *Sch.*

189. *Kérdés.* Olvastam és hallottam, hogy létezik műtrágya virágok számára is; honnan lehetne ilyet szerezni és megfelel-e a kívánalmaknak?

Szász-Régen.

N. Á.

189. *Felelet.* Virágos növények, szintugy edényekben nevelt egyéb növények növekedését és fejlődését igen nagy mértékben elősegíthetjük, ha azok talaját a következő műtrágya-keverék ezerszeresen föleresztett oldatával öntözzük: 30 gr. foszforsavas ammonium, 25 gr. káli-salétrom, 25 gr. chili-salétrom és 20 gr. kénsavas ammonium. Ezeket megszeresheti bármely nagyobb gyógyáru- esetleg fűszerkereskedés útján. Egy dekát a keverékből 10 liter vízben kell feloldani (gyenge növésiüeknél 20 liter vízben) és a növények talaját a növekedés ideje alatt 1—2 hétben egyszer jól megöntözni. Gyakrabban öntözni nem szabad, mert ez a növényeket tönkre teheti; a nyugalmi időszakban sem szabad ezt alkalmazni. Más műtrágya-keverékeket is használnak és ha nagyobb mennyiségre volna szüksége, valamely gyárból szerezheti azt be, p. a »Hungária« műtrágya-gyárból, Budapest, Váci-körút 21. sz.

Gy.

190. *Kérdés.* Küldök egy darab szőlővesszőt, melyen sajátságos kiforradások, kinövések vannak; némely tőkefej egészen el van borítva vele. Kérdézősködésekre azt a választ kaptam, hogy az ilyen tőkének vesszője nem érik be s a következő esztendőre az egész tőke elvesz. A szőlő terület, hol ezt észleltem homokos talaju, 7—8 éves ültetés s eddig nem igen jól volt gondozva. Kérem engem felvilágosítani, hogy minő szőlőbetegség ez s hogyan kell ellene védekezni?

Bodmér.

Cz. Gy.

190. *Felelet.* A beküldött repedezett szőlővesszőn látható jelenség neve: *taplósodás*; ennek oka teljes biztossággal még nincsen kiderítve, a mennyiben azonban a tavaszi fagyok után szokott jelentkezni, magyarázatát fagy okozta sérülésekben keresik. Ezen kinövéseket különben mesterséges módon is elő lehet idézni, ha a szőlővesszőt április hónapban vagy egyáltalában korán tavasszal tompa vasdarabbal meg-megveregetjük. A taplósodás legjobb orvoslási módja az, hogy a taplós részt azonnal a képződés elején éles késsel és jó mélyen kivágjuk. A beküldött taplósodott szőlővesszőnek csaknem szakasztott olyan külsejű rajza található a Jáblonowski József írta »A szőlő betegségei és ellenségei« című munkának 46. lapján, a hol egyuttal a tavaszi fagyok ellen sikeresen bevált védekezési módokról van említés téve. *Sch.*

191. *Kérdés.* Az őszi és kajszinbaraczkfák éves hajtásait, ősszel vagy tavasszal czélszerűbb-e visszavágni? Állítólag az őszi metszés folytán a kényesebb fajok nem szenvednének úgy a téli fagytól. A visszametszés mely hóban történjék?

192. *Kérdés.* Fiatal gyümölcsösöm talaján rétet óhajtván létesíteni, egy — magkereskedő visszaélvén bizalmammal és kérelmemmel ellenkezőleg — oly fűmagkeveréket küldött, melyből a lefolyt 2 év alatt

25—30 cmnyi mélyben gyökerező füvek borították be gyümölcsösöm talaját, melyek épen ezen czéllal ellenkezőleg a talajt idő előtt, annyira kimerítenék, hogy gyümölcsösömnek semmi hasznát nem vehetném. Ezen kaszáló kiirtása volna tehát első teendőm, tisztelettel kérdem: mely időben és módon véghezvitt szántás volna a legjobb ezen kaszáló kiirtására? Utána néhány évig más kerti veteménynyel (dinnye, bab, karfiol, burgonya? óhajtván értékesíteni a gyümölcsfák közti területet (évenként jó trágya-erőben tartva): mely vetemények volnának a legalkalmasabbak? Később ismét kaszálónak (rét) óhajtom e területet használni; mily fűmagkeverék volna legalkalmasabb e célnak takarmánynak (széna) megfelelő rövidgyökérzetű füvekből? A füvek latin elnevezését kérem.

Zrinyifalva.

H. L.

191. *Felelet.* Az őszi- és nyáribarackfák éves termőhajtásait tulajdonképen nyáron át kell visszakurtítani, hogy egyrészt a tövükben lévő ugarszemek, másrészt ismét a jövő évi termőszemek kellően kifejlődjenek. A vezérhajtások, a melyek tehát a fa tovább növést vezetik, nyáron át bántatlanul hagyatnak nőni és csak a reá következő tavaszon lesznek felényire egy megfelelő állású rügy felett visszametszve. Ugyan akkor vétettnek metszés alá a termő és ugarvesszők is. Ha ellenben idősebb fák koronáit meg kell fiatalítani, úgy azt mindenkor legczélszerűbb szeptember első felében végezni, mert akkor a mézgásodás a legritkább esetben szokott fellépni. Mellékesen megjegyzem, hogy ezen koronafiataltás különösen a nyáribaracknál jó eredménnyel, ellenben az őszibaracknál csak ritkán válik be, úgy, hogy ki biztosan czélt akar érni, annak azt ajánlom: ültessen fiatal fát, az öreget pedig távolítsa el. Végül fel kell még említenem, hogy Németország némely vidékén a rácsos őszibarackfákat megszokták metszeni ősszel, mire az egész rácszatot tele tüzdelik háztetőalakban fenyő gallyakkal, hogy a fákat a tél hidegétől megóvják. Virágzásig a fenyők túli nagyrészen lehullanak és a fák a félárnyékban virágnak el, a mely az utófagyoktól is megóvjá őket. Május végével, egy borus napon lesznek a takarók eltávolítva, a midőn ismét a nyári metszés veszi kezdetét. Nálunk ősszel azért nem ajánlatos a nyári és őszibarackfákat ősszel megmetszeni, mert a fagy több kárt tehet az ilyen fákban, mint a metszetlenül áttelelőkben.

A.

192. *Felelet.* Tessék a fűvet kora nyáron egyszer és ha a talajminőség engedi, még egyszer megkaszálni. Augusztus hó folyamán sekélyen kell megszántani, hogy a kihullott magvak még kikeljenek. Ősszel azután jó mélyen kell megszántani a talajt, hogy a talaj jól meg legyen fordítva. A felül került gyökereket tanácsos vagy gereblyével vagy fogással összeszedni. Utána az említett vetemények megfelelők lesznek. Fűkeveréknek ajánlhatjuk: A francia perjét (*Anthoxanthum elatius*) az olaszperjét (*Lolium italicum*) A csomós ebirt (*Dactylis glomerata*) Juhcsenkeszt (*Festuca ovina*), Illatos borjupázsit (*Anthoxanthum odoratum*.) *Rz.*

Irodalom.

A mező- és kertgazdaságra káros rovarok.

I. rész. Irta Emich Gusztáv, függelékekkel ellátta Jablonowski József; (4 színnyomású táblával és 234 ábrával). Kiadja a földmiv. m. kir. miniszter. Örömmel üdvözljük ezen valóban lézagot pótló művet, melynek első része van előttünk; a mű annak idején nyílt pályázat útján és még a volt földmiv., ipar- és kereskedelemügyi m. kir. miniszterium megbízásából készült. Nem kívánjuk a művet részleteiben méltatni, hanem egyenesen olyannak tartjuk, melyet bármely gazdálkodó vagy kertészkedő hazánkfa okvetlenül beszerezni tartozik, ha a jelenlegi irtási és védekezési eljárások kipróbált módszerével megismerkedni óhajt és azok alkalmazásával a hozamot fokozni törekszik. Éppen ezen okból van a *Függelék*-nek rendkívüli becsé. A műnek beszerzését annál is inkább ajánljuk minden érdeklődőnek, mert miként a földmiv. m. kir. miniszternek egyéb kiadványai, úgy ez is rendkívül olcsó árban van közrebocsátva. *Sch.*

»Az okszerű gazdálkodás alapvonalai« című munkát vettük ismertetés végett. Irta és előadta a somogy megyei gazdasági egyesület által rendezett népies előadásokon Kiss Endre v. tan. urad. intéző. Kiadja: Vitéz A. gazd. szak-könyvkereskedése Kassán. Ára a 237 oldalra terjedő könyvnek: 1 frt 60 kr. A munka I. része a talajról, annak mivéről, trágyázásáról és a vetésről szól; a II. rész a gazdasági növények termelésével foglalkozik; a III. rész az állattenyésztést tárgyalja. A csinos kiállítású kis könyv különben a kisgazdák és a gazd. ismétlő iskolák tanulói számára íródott. Megszerezhető bármely könyvkereskedés útján. *Gy.*

Kendertermelési utmutató. Ez a címe annak a hasznos kis füzetnek, melyet Kleisner Károly gazdatiszt írt és a mely a földmiv. m. kir. miniszter 1899. évi 7. számú kiadványaként jelent meg e napokban. A termelésen kívül a földolgozást, sőt e czélból a szövetkezést is szakszerűen fejtegeti, úgy hogy a gazdaközönség a munkát haszonnal olvashatja. *Gy.*

Vegyes közlemények.

A budapesti őszi gyümölcs- és kertészeti kiállítás. E kiállításra már nagyban folynak az előkészületek. Miután a bejelentések igen nagy érdeklődés, valamint részvétre mutatnak — a végrehajtó bizottság kénytelen volt nagyobb kiállítási helyiség után nézni. Ily helyiséget talált is a székes fővárosi kiállítási pavillonban, a melyben a kiállítás tényleg is tartani fog. E pavillon is a városligetben és a városhoz közelebb. A közlekedés ide úgy a földalatti villamosvasut, mint az omnibuszok utjai, igen kényelmes leend. A bizottság gondoskodott arról is, hogy villamos kivilágítás mellett a kiállítás esti 10 óráig legyen látogatható, ami a látogatottságot nagyban emelni fogja.

Gyümölcs-szállító vagonok az államvasutaknál. Gyakori a közönség panasza, hogy gyümölcssterm-

seiket bármily gonddal csomagolják is, mire azok rendeltetési helyökre érnek, nagy részök hasznavehetetlenné válik. A panaszok következtében *Hege-düs* Sándor kereskedelemügyi miniszter most egy kecskeméti tanár tervei szerint gyümölcs- és szállószállításra alkalmas vasuti kocsikat készített. A MÁV. gépgyárában már nagyban készülnek ezek a kocsik, amelyeket a közeli napokban fognak kipróbálni.

Vásárral összekötött gyümölcskiállítást rendez a técsői (Marmm.) önművelődési egyesület szeptember 24-től október 8-ig. Kiállíthatók mindenemü nyers- és feldolgozott gyümölcsök. A bejelentéseket levelező-lapon, vagy közönséges bérmentett levélben kérjük a kiállítandó tárgy, kiállító és helység nevével. Tudakozódások Molnár Ferenczhez intézendők. A kiállítandó tárgyak helye díjmentes, de a kiállított tárgyak vissza nem adatnak, hanem a kiállítás költségeinek fedezésére el lesznek árveleve. A tárgyakat külön-külön csomagolva kérjük egy, valamely kemény fedelű edényben, a csomagokon a bennük levő tárgyak nevét jelezve, valamint azt is, van-e belőlük és mennyi eladó s mily árban lesznek kaphatók. Ez utóbbit azért óhajtjuk tudni, mert *fözcélunk tehetségünk szerint az eladást, alkuszok közbejötté nélkül, tisztességes árban eszközölni. Közvetítésünk díjtalan.* A kiállítás díjtalanul megtekinthető naponta d. e. 8—12-ig, d. u. 2—5-ig. Vasárnaponként d. u. 3 órákor felvadás a gyümölcstermelés és értékesítés köréből. A kiállítás alkalmából elismerő-oklevelek adatnak ki a bíráló-bizottság által.

A szegedi országos szőlészei és borászati kongresszus. A szegedi gazdasági kiállítás alkalmával az ország szőlősgazdái kongresszust tartottak, hogy megbeszéljék az érdekeik védelmére szükséges teendőket. Megjelent az ülésen *dr. Darányi Ignác* földművelési miniszter is, aki beszédében hangsúlyozta a szőlőtermelés közgazdasági fontosságát és a legmesszebb menő támogatását ígérte, ami a termelőknek nagy örömet okoz, mert tudják, hogy a szőlő ígétét be is szokta váltani. A kongresszuson sok megye és társulat képviseltette magát. Több szakelőadást is tartottak. *Rác* Sándor orsz. szőlészei és borászati felügyelő előadásában kifejti, hogy ma már a szőlők mintegy 50% homoki, de a jövő azért mégis a hegyi szőlőké. Azt indítványozza, hogy figyelmeztessék a homok szőlőtelepítőket, hogy csak oly immunis területeket ültessenek be szőlővel, melyek minden tekintetben alkalmasak szőlő létesítésére, továbbá hogy az ilyen homok területeken csak az általános fogyasztásra alkalmas borok termelésére szoritkozzanak. Ezen javaslatokat egyhangulag elfogadták. *Zauner* Richard a borkezelésről különös tekintettel a homoki borokra tartott előadást és kifejti, hogy tiszta szőlőfajtákat ültessünk és ne keverjük egy táblába a korán és későn érőt, mert így nem lehet jó bort készíteni. Indítványozza, hogy az állam ne csak szőlészei felügyelőket alkalmazzon, hanem olyanokat is, akik a szőlőtermelőt az okszerű borkészítésre is kitanítsák. Utána *Heinrich* János tartott értekezést a szőlőfajták megválasztásáról homokon. A következő főbb

pontokra szoritkozott: a homoki szőlők fekvése is lehetőleg emelkedett legyen, a föld ne legyen nyirkos, a terület ne legyen sovány növényi tápanyagokban és ne legyen buczkás és a hol csemege-szőlőt szándékozunk ültetni, legyen humuszdús. Ne termeljünk homokon vörös bort, ha mégis akarnánk, akkor a következő fajtákat: Nemeskék kadarka, Oportó, Nagyburgundi, Arramont. A korán érő fajták az alacsony, a későn érők és vörösek a magasabb területen diszlenek jól. Fehér borfajtáknak a szegedi homokra a Mustos-fehéret, Erdeit és a kövidinkát ajánlja. *Hets* Ödön központi karó-elárúsító telepek létesítését óhajtja. *Rohonczy* Gida arról panaszkodik, hogy a szőlő és bor értékesítés terén divó sok visszaélés folytán elvesztjük külföldi piacainkat, amihez még az is hozzá járult, hogy osztrák szomszédaink politikája folytán csak kése-delmesen juthatunk a legjobb fogyasztó német piacokra. A földművelési miniszternek jelenlevő képviselője *dr. Dobokay* Lajos min. tanácsos mindezen bajok orvoslását kilátásba helyezte. *Baros* Károly a magyar szőlőtermelők országos egyesületének megalakítására hívta fel a szőlőművelőket, amely hivatva lenne érdekeik minden irányba való támogatására. A szőlők jég ellen való biztosításáról *dr. Drucker* Jenő értekezett és hangsúlyozta, hogy ezen a téren a mai állapot tarthatatlan, a biztosító társulatok egyenesen a termelő kizsákmányolását célozzák, kívánja a szövetkezeti alapon való biztosítás szervezését és felhívja a szőlőbirtokosokat, hogy az alakulóban levő Gazdák jégbiztosítási szövetkezetébe lépjenek be. Végül *Jablonovszky* József tartott előadást a lisztharmat és szőlőmolyról. Az előbbi ellen a kénporral való behintést (először május végén, másodsor egy hónap múlva) biztos szernék mondja, az utóbbi ellen pedig a kézzel való szedést, a rovarporral (*Zacherlin*) való behintést és a kenőszappant ajánlja. *Rz.*

A budapesti gyümölcspiacsról, a következő értesítést vettük: A gyümölcsforgalom élénk. Prima Chasselas szőlőt 20—25 frtért, gyengébb minőségűt 14—66 forintért adtunk el. Közönséges szőlő 12—14 frt mázsája. Szilvát vagonként 7—7.50 frtért helyeztünk el. Dióban bőséges a kínálat, mázsája 14—16 frt. Dinnyének csekély a kereslete. Görög fajdinnye száza 10—15 frt, sárga dinnye 8—10 frt. Fajkörte 16—25 forint. Alma iránt még csekély érdeklődés mutatkozik. Fajalma 12—16 frt, közönséges fajták 4—6 frt mázsája.

Üzleti közös tárcza.

Veszek nagy mennyiségben 1—2 éves disz-cserje és tülevelü csemetéket, u. m. fenyőket, Buxusokat, Thujákat, Mahoniákat stb. *Eladok 5000 drb* sárga és piros, óriási gyümölcsű, folytontermő *málna bokrokat,* darabonként 2 krért; továbbá igen szép és hires, édes izü portugál csemege vöröshagymát, mely két évig is eláll rothadás nélkül; mázsája 8 frt. — *Balyi* Mátyás, Szolnok, Szőlő-hegy.

Eladó szőlőoltványok és téli almák. Riparia portalis alanyon készült fás, gyökeres szőlőoltványok

teljesen hibátlan, sőt kitünő állapotban, szép sima forradással, peronosporától és jégveréstől tökéletesen mentes, szokványoszerű szavatolt minőségben, kívánatra előre küldendő minta szerint, akár itt helyben átadva is, eladók a következő fajtákban: Mustos fehér, Nemes kadarka, Piros bakator (Ménesi rózsaszőlő), Oportó, Chasselas rouge, Chass. croquant, ezre 120 frt; Passatutti, Muscat Hambourg, száza 16 frt. Csomagolás és a Kis-Jenő—Erdőhegyi vas. állomáshoz szállítás ezrenként egy frt; az egész készlet mintegy 3000 drb.—Tavaszi szállítás 10°/_o-kal drágább. Megrendeléskor az ár 30°/_o-a előlegül megküldendő. Ugyanott kézzel szedett szép Sikulai alma is eladó; ára ennek itt helyben: I. oszt. válogatott száza 3 frt; II. oszt. 2 frt, nagyban történő vételnél métermázsája 14 frt. — Megrendelést elfogad: Polgár Sándor okl. szőlész és o. t. tulajdonos Nagy-Zerinden, Arad-megye.

Eladó gyógyítónövényeket ajánl Faragó Béla nagykereskedő Zala-Egerszegén. A kitünő minőségű, saját telepéről származó, kétéves fajtiszta palánták ezre 10 frtéért a következőkből kapható: Ruta graveolens, Mentha piperita és crispa, Salvia sclarea, Thymus, Melissa officinalis. — Ugyanaz megvételre keres idei termésű *köris-, juhar- és jegenyefenyő-fa magot.*

A »Gyümölcsészeti vázlatok« használt, de jó állapotban levő *teljes példányát megvételre keresi* Körner József, Budurásza.

Eladó bor és szőlővessző. Cserján Károly bortermelőnél Gyöngyösön eladó: Ó fehér bor 24, 26, 28 és 40 frtjával. — Ó siller bor 20 és 22 frtos. Ó vörös bor 40 frtjával hektoliterenként. Továbbá eladó az erdőteleki telepen a szüret alkalmával mintegy 200 hektoliter must; valamint őszi szállításra 1000 db vegyes csemege szőlő-oltvány, százanként 10 frtéért; különféle bor és asztali fajta sima szőlővessző ezrenként csomagolással és vasutra szállítással 3 frt árban.

Eladó vadcsemeték. Jeszenszky Emilnél Klicsinyben (p. Ruttká, Turóczm.) eladó 6000 1 éves alma vadcsemete á 3 frt, 2000 1 éves körte vadcsemete á 4 frt, 10,000 1 éves Gleditschia-csemete á 3 frt; 200 drb 3—5 éves, gyökérsarjból nevelt besztercezi szilvafa 5—10 kr. A felsorolt csemeték közül cserébe is adok: a »Gyümölcskertész« 1-ső évfolyamáért, Bereczki művéért és nemesített rózsákért. Ugy az őszi, mint a tavaszi előjegyzéseket mielőbb kérem.

Eladó őszi barack-csemetéket ajánl 17 legjobbnak talált korai, közép és késői érésű fajtában dr. Kiss Károly, Budapest—Gellérthegyi gyümölcskertjéből. Egy csemete ára 40 kr., 10 drb 3 frt 50 kr; az árak előre fizetendők. Árjegyzékét kívánatra megküldi; címe: II. ker. Fő-utca 10. sz.

Megvételre keresek keserű mandula-, vadalma-, Prunus Mahaleb-, St.-Julien- és Myrobalán-magot nagyobb mennyiségben. Tar Gyula, urad. kezelőtiszt, Órkény, Pest-megye.

Ripáriára oltott fajtiszta, csakis I. oszt. gyökere-, fás- és zöld oltványok kaphatók különböző legjelesebb bor- és csemege-fajtákból. Szőke József, Magyar-Homorog, u. p. Szakál, Bihar-megye.

Gyümölcs-eladás. A legnemesebb téli alma és körte, u. m. Arany-r., Canadai-r., Baumann-r., Zöld-r., Kormos-r., továbbá Bois, Napoleon (körte), Beurré d' Ahrenberg és más nemes vajkörték darab vagy métermázsra számra folyó piaczi árban vagy megegyezés szerint kaphatók Felsőbányán (Szatmár vármegye). Tomasovszky Imre, kir. bányaiskolai tanárnál.

Eladó hegyi must és törköly. Varga Imre tanár (lakik Aradon, Magyar-utca 20/B. sz. a.) gyoroki szőlőjében az idei szüret alkalmával 12—15 hl. fehér és 8—10 hl. (esetleg több vagy kevesebb) első minőségű, déli fekvésben termelt hegyi must és az összes termésből a törköly eladó lesz folyó árban. — Vevő saját hordójába szüretheti a mustot és a hordókat előre elküldheti Musztafa Mihály vinczellér címére: Gyorok, Magyar-utca 162. sz. alá. Vétel esetén a szüret idejét sürgöny útján is szívesen tudatja a tulajdonos.

Eladó friss, csiraképes gyümölcsfa-magvak, gyümölcsfák, szőlővesszők, borszőlő és csemege-gyümölcs. Teleki János szőlő- és faiskola-tulajdonosnál Balaton-Henyén, u. p. Köves-Kállá, kapható idei termésű alma-mag kilója 1 frt 60 kr.; körtemag 2 frt; mandula 40 kr.; csipkerózsa, dió, kökény, őszi barack, sárgabarack és szilvamag kilója 50 kr.; Prunus myrobalana, Prunus Saint-Julien és sajmeggy, (Prunus mahaleb) kilója 1 frt 50 kr.; berkenye kilója 10 frt és szelid gesztenye kilója 60 kr. Gyümölcsfák, sima és gyökeres szőlővesszők árjegyzék szerint; borszőlő métermázsánként 15 frt; csemege-szőlő kilónként 25 kr., csemegealma, körte, szilva napi áron. Árjegyzéket kívánatra ingyen küld.

Eladó oltványok és alanyok. Jászapáthi — Jásznagykunszólók. — községi faiskolában eladó oltványokban: alma- és körte-oltvány magas és törpe törzsben, eper több változványban, darabonként 15—25 kr; szilva, meggy, cseresznye, nyári és őszi barack, lasponya, piszke, ribiszke és többféle akác, oltvány, drbonként 20—30 kr.; dió és édes mandulák 10—30 kr. Alanyokban: alma, körte, eper 4—8 frt, doucin 10 frt, közönséges, sárga- és kékakác 3—6 frt ezrenként. Piszke és ribiszketők 5—10 kr. darabonként. Lombfákban: vadgesztenye, jávor, am. dió, kőris 20—30 kr; szomorú fűz, Ailantus, nyár 10—20 kr. darabonként. Virágzó bokrok 5—10 kr. Riparia sauvage sima szőlővessző: I. o. ezre 10 frt, II. o. ezre 6 frt. Nagyobb rendelésnél árkedvezmény. A megkeresések Táborita János faiskola-kezelőhöz intézendők.

A nagybányai gazd. egyesület gyümölcsfa-oltvány-iskolájának árjegyzéke a f. évi őszi és a következő tavaszon megjelent. A legkülönbözőbb gyümölcsfa-oltványokon kívül szamóca-töveket és erdei fenyő-csemetéket, sőt alag-csöveket is kapható ott igen mérsékelt áron. Megrendeléseket elfogad: Molnár Antal egyl. pénztárnok, Nagy-bányán.

Megjelent Kirschner András kalocsai v. kertész és faiskola-tulajdonos *árjegyzéke* az 1899—1900. évre. Eladásra kerül jelenleg mintegy 70 ezer drb almafa, körtefa, őszi barackfa, kajszin barackfa,

szilvafa, cseresnyefa, meggyfa, diófa, noszpolya-, birs-, mogyoró- és mandulafa; továbbá ribizke-dugványok és bujtások, szamóczák, spárga-gyökerek, köszméte-bujtások, eperfák, diszfák, diszbokrok és füzdugványok igen jutányos árban. Árjegyzékét szívesen megküldi díjmentesen.

Mühle Vilmos cs. és kir. udv. szállító *kertészeti telepe* Temesváron képes árjegyzékét adott ki az őszön elárúsításra kerülő gyümölcs- és diszfákról, szamóczákról, disznővény-magvakból, virághagymákról stb. Az érdeklődőknek az árjegyzékét díjmentesen megküldi.

Pecz Ármán (Budapest, VIII., Kálvária-tér 4. sz.) *faiskolájának* árjegyzéke a legkülönfélébb gyümölcsfajtaokról, diszfákról és cserjékről igen gazdag tartalommal megjelent. A kertbarátok és kerttelepítők igen jó hasznát vehetik annak, ha a tulajdonostól meghozatják.

Niemetz W. F. temesvári műkertész és faskola-tulajdonos igen bő és képekkel diszitett 55-ik árjegyzéke megjelent. Nagy választékban kaphatók ott a legkülönfélébb gyümölcsfák és disznővények, számos újdonság is. Különös figyelemre méltó a Coniferák nagy gyűjteménye.

Unghváry József czeplédi kertésze az eladásra kerülő gyümölcsfákról és egyéb növényekről kiadott árjegyzékét az érdeklődőknek szívesen díjmentesen megküldi.

Eladó szőlővessző. Immunis talajon termelt és háromszor permetezett alább felsorolt sima vesszők eladók: 1000 drb Passatutti, 200 Rosa minna di vacca, 200 Ferd. Lesseps, 500 Tüskés pupu zamatos, 200 Piros kecskececs, 100 Muscat Ottonel, ezre 25 frt; 1000 Chass. de Fontainebleau rouge, 200 Muscat quadrat, 200 Juhsecs, ezre 20 frt; 3000 Chass. rouge croq. és 2000 Chass. bl. croq. ezre 10 frt; 8000 Olasz rizling, 4000 Nagyburgundi, 4000 Oporto, 3000 Ezerjő, 3000 Kövidinka, 3000 Piros veltelni, 3000 Mézesfehér, 2000 Sauvignon, ezre 4 frt. Az ár egyharmada megrendeléskor fizetendő, csomagolás önköltségen számítatik. Rieser Antal takpti igazgató Soroksár.

25 ezer db. kétéves Slankamenka szőlővesszőt keresek megvételre; lehet egyéves is, ha jól fejlődött. Szabó János, Vadkert, Kis-utca 16. sz. Pestm.

Két magyar hold kétéves ültetésű szőlőmet eladom. A szőlő a vasuti állomástól alig 50 méternyire van, I. rendű csemege- és bor-fajtákkal van beültetve, ötsoros tüskés huzallal körül kerítve. Egy negyed órányira tőle gyógyító sósfürdő van. Igen alkalmas különösen városi uraknak, a kik olcsó és kellemes nyaraló helyet keresnek: Címem: Szabó János, Vadkert, Kis-utca 136. sz. Pestm.

Ákác- és hársmézet keres megvételre nagyobb mennyiséget is Budai Bálint, Budapest, VIII., Ujvársártér 12. sz. 5. a.

Diszfák és gyümölcsfa-oltványok kaphatók az irinyi kertészetben Iriny, posta: Portelek, Szatmár m. 400 db vadgesztenye 150—200 centim. à 10—15 kr. 20 db platán 150—180 centi m. à 30—40 kr. 25 db Acer platanoides 150—200 centi m.,

25 db Acer pseudoplatanus 150—200 centi m. à 20—30 kr. 50 db papiroshéju diófa 2—3 é. 15—25 kr. 200 db nemes őszibarack-magesemete 1 é. à 5—10 kr. 1000—1000 vadkörte- és vadalmamagesemete, ezre 9 frt, száza 1 frt. 50 db ageni szilva 1 é. oltás, à 20 kr. Alma- és körte-oltványok 1—4 évesek, vad alanyon 20—40 krig, doucin és birs alanyon 1—2 évesek 25—30 kr, a legnemesebb fajhiteles fajokban. Megrendelések dr. Irinyi Tamás, Szatmár, Batthyány-utca 25. sz. címére intézendők.

250 mm. Chasselas szőlőt keresek megvételre; $\frac{3}{4}$ része vörös és $\frac{1}{4}$ része fehér legyen. Ezenkívül 20 mmázsa muskatályt veszek bármely színben. Ajánlatokat kérek címemre: Frommer Elemér, Budapest, Váci-körut 28. sz.

Eladó szőlőoltványok. Riparia port-on egyszerű és angol nyelvű párosítással készített I. oszt. 10—20 ezer db szőlőoltvány csemege- és borfajtákból vasutig szállítva, ezrenként 100, 110 és 120 frtjával eladó. Zagyva Antal szőlőkezelőnél, Bihar-Diószeg.

Szükségem volna 1 kgr vadalma, 1 kgr vadkörte, 1 kgr sajmeggy és 2 kgr mirabolán szilvamagra. A kiknek teljesen friss, tökéletes csiraképességgel bíró magjuk van eladó, ajánlatukat Szabó Elek ref. tanító címére Püspökladányba szíveskedjenek küldeni.

Eladó gyümölcsfa-oltványok. Kovács Zsigmond faiskolájában Duna-Vecsén (Pest m.) több ezer, ültetni való, 2 méter magas, erős koronás kajszinbarackfa eladó, dbonként 25 krért; 2 oszt. dbja 20 kr; mind válogatott fajták. Mandulába oltott Alexander őszibarack egy éves oltvány dbja 25 kr. Almák: Téli pogácsa, Török Bálint, Téli arany pármén, Téli fontos, Duna-Vecsei édes téli, Nyári vajalma, Nyári tüköralma, Pázmán alma, kétévesek dbja 20 kr. Szállítási költség a vevőt terheli. Megrendelések előleges fizetés vagy utánvétel mellett teljesítetnek.

Eladó európai szőlővesszők, vadcsesmeték és oltványok. Stauber Antal dunaföldvári immunis szőlő és gyümölcsfa-iskolatelepen eladásra kerülnek a f. é. őszi és j. é. tavaszi szállításra: Több ezer Rizling à 8 frt, Mézesfehér à 10 frt és vegyes Chasselas à 12 frt. Két éves gyökeres vesszők. 25,000 Rizling à 2 frt 50 kr; 15,000 Mézesfehér à 3 frt 50 kr; 80,000 Piros Chasselas à 5 frt; 10,000 Passatutti à 14 frt, 8000 Muscat-Ottonel à 20 frt, továbbá néhány ezer Genuai zamatos, Chasselas Tokay-angevine és Chasselas Napoleon à 10 frt — ezrenként (sima vesszők szokvány minőségben) — 1000 db 1—2 éves szép kajszinbarack-oltvány (Magyar legjobb és Nancy) à 15—20 kr (saját vadalanyaúra oltva), alvószinezés à 6 kr; 3000 db 2—3 éves kajszin vadcsesmete à 2 kr; — 2000 db 5—6 éves ákácsemete à 5—8 kr. Ha a megrendelés $\frac{1}{3}$ előleg beküldése mellett október 15-ig történik, a csomagolás és a hajó vagy vasutállomásra történő szállítás nem számítatik fel, szintugy legalább 100 frt értékű megrendelésnél 5% engedmény adatik.

Eladó eperfa, 6—7 éves, élősövénynek való, ezer drb. Ára százanként 5 frt. Dusóczky Károly Budapest, I. Mozdony-ut 3. sz.

Eladó jegenyenyárfák. Eladó 800 drb homokon nevelt 2 éves, 2—3 méter magas jegenye nyárfa. Ár megegyezés szerint. Felvilágosítást ad Keserü-Bálint-Csány (Hevesm.)

Eladó »Maclura aurantiaca« — vadnarancs — mely a legjobb és legszebb elevensövény, nyelésre mind jobban és jobban sűrűsödik, rendkívül tüskés igen szép zöld, kaméliához hasonló fényes levelű, gazdasági és gyümölcsös kerteknek, nagyobb parkoknak bekerítésére és megvédésére az eddigi élősövények között a legalkalmasabb — magjának kilója 4 frt, kétéves csemetéknek ezre 8 frtért kapható Galli Gyula jegyzőnél Békés-Csabán.

Unghváry László czeplédi 300 holdas szőlő- és gyümölcsfaiskolájának név- és árjegyzékét, mely nemes gyümölcsfák, vadonczok, oltó és szemző gallyak, nemkülönben a kertészet és szőlőszethez szükséges anyagok, eszközök, továbbá szőlővessző- és boreladásról szól: mindenkinek ingyen és bérmentve küldi meg. 1—2—3—4 éves magasdereké és törpe nemes csemeték darabja azok erőssége szerint 20 krtól 40 krig. Ujdonságok ára — jegyzék szerint. Ugy magas valamint törpe dereku nemes csemeték és ujdonságok megrendelhetők körte, alma, szilva, őszibarack, kajszin, cseresnye, meggy, eper, birs, lasponya, dió és szelid gesztenyéből. 1—2—3—4 éves vadonczok ára azok erőssége szerint 5 frt 85 krtól 19 forintig. Megrendelhetők pedig a végtelen gazdag gyökérzetű vadonczok ezekből: körte, alma, birs, paradicsom, doucin, szilva, prunus myrobolana, szent jullien, kökény, cseresnye, fekete meggy, sajmeggy (prunus mahaleb) és eperből. Immunis homokról való sima és gyökeres szőlővesszők bármily nagy mennyiségben is megrendelhetők a következőkből: Kövidinka, Kadarka, Olasz rizling, Erdei, Slankamenka, Mézes fehér, Furmint, Ezerjő, Fehér chasselas, Piros chasselas, stb. A sima szőlővessző 1000-re 3 frttól 7 forintig, gyökeres szőlővessző 1000-re 8 frttól 16 forintig. Boreladás s egyéb kerti czikkek árára nézve felvilágosítást a kimerítő árjegyzék ad. Czim: Unghváry László 300 holdas szőlő s gyümölcsfaiskolája Czepléd.

Vesszőszállítási hirdetmény. A vezetésem alatt álló állami szőlőtelepeken a jövő év tavaszán szükséges szőlő-oltóvesszőknek szállítására ajánlati tárgyalást nyitok. Szükséges lesz fajtánként több száz-ezer *Furmint, Ezerjő, Olasz rizling, Szerémi zöld, Rajnai rizling, Tramini, Fehér burgundi, Kővér szőlő, Sauvignon, Semillon, Piros bakator, Erdei (fehér bakator) Kadarka, Blaufränkisch, Cabernet* és *Oportó* vessző. A vesszők felerészben még a folyó év őszén, másik felerészben pedig a jövő év márcziusában lesznek szállítandók és 6—13 mm. vastagok lehetnek. A szállított vesszők fajazonosságáért és érett és betegségektől ment voltáért, valamint a felajánlott vessző szállításáért szállító teljes felelősséggel tartozik. A kellően felbélyegzett szállítási ajánlatok f. évi október hó 3-ig nyújtandók be alantírt igazgatósághoz. A csölai és

baraczkai állami szőlőtelepek igazgatósága. Kosinsky igazgató.

Vesszek nemes gyümölcsöt, nevezetesen egészséges és szép, kizárólag nemes fajú almát, körtét, barackot, szilvát stb. Ajánlatokat az árnak métermázsánként való megjelölésével kérek. Czirbesz Gyula gyümölcskereskedő, Budapest, Lónyay-utca 11. sz.

Eladó birsalmát ajánl több mm. mennyiségben Szeőke Bálintné Szinyér-Váralja, Szatmár-megye.

Betöltendő állások és ajánlközások.

Pályázati hirdetmény. Fegyvernek község által ujonnan szervezett gazdasági és ismétlő iskolai tanítói állásra, melyhez 400 frt fizetés természetben való lakás vagy 100 frt lakáspénz, továbbá egy hold (1200 □ öles) föld haszonélvezete és az általa kezelendő gyümölcsfaiskola és az esetleg létesítendő fűzestől házi iparilag készített termékek tiszta jüvedelmének 20%-a van javadalmazásként hozzá kötve, pályázat hirdettetik. Kötelessége megválasztandónak a községi faiskola kezelése, a gazdasági ismétlőkötelesek, a házi iparban még az önként jelentkező felnőttek tanítása. Ebbeli valamint a házi iparban (vessző és gyékényfonás) való képzettséget okmányokkal kell igazolni. Az állás 1900 évi január 1-én foglalandó el. Kérvények f. évi november 1-ig a községi iskolaszékhez nyújtandók be.

Az iskolaszéki elnök.

Angol stílusú és egyéb díszkertek, parkok alakítására, gyümölcsösök szőlők telepítésére, gondozására, az azokat pusztító mindenemű betegségek ellen való védekezések végrehajtására *ajánlközik* Balázs György mű- és táj-kertész, szőlőtelep-intéző, Zombor, Bács megye.

Vinczellért keresek a jolánföldi amerikai szőlőtelepre, a ki az amerikai szőlők oltását és kezelését *alaposan* érti. Évi fizetése: 400 frt és lakás. Manhold Kálmán intéző, Kula, Bács-megye.

A szüretre és egyéb őszi szőlőmunkákra ajánlközik másodmagával (okt. — novemberre) *Gombos Mihály*, Túrkeve, 2051. szám. Ajánlköző 40 éves, igényei igen szerények.

Megfelelő állást keres egy, a pozsonyi szől. és kert. szakiskolát most végzett ifju. Ajánlatokat kér: Petrasovics Miklós, Nádasd, u. p. Baak, Pozsony-megye.

Uj szőlők telepítésére uraságokhoz ajánlközik teljesen gyakorlott egyén akár napi bér, akár általányösszeg mellett. Czime: Szabó János, Vadkert, Kis-utca 136. sz. Pest m.

Vinczellért keresek hegyi szőlőmbe. Ajánlközötől megkívánom, hogy megbízható, lelkiismeretes és szorgalmas legyen. Fizetésen kívül lakást, tüzelőt és a tiszta jövedelemből 3%-ot kap. Ajánlatokat kérek czimemre: Bernhard Lajos szőlészeti intéző, Köhidgyarmat, Esztergom m.

Állást keres valamely nagyobb kereskedelmi kertészetben igen szerény föltételek mellett egy

kertmunkás iskolát végzett fiatal ember, a ki jelenleg szőlőkezelő, de a melegágyi és üvegházi kezelést óhajtaná alaposan elsajátítani. Olyan helyre, a hol alkalma nyílnak nyelveket tanulni, igen csekély fizetéssel is elmenne. Szőlőkezelői állást is hajlandó elfogadni. Ajánlatokat kér Z. A. B. D. jel alatt a szerkesztőségbe (Budapest, I. Ménesi-út 45. sz.)

Szerkesztői üzenetek.

H. J. urnak *Mátyásföld*. Ha röviden, világosan és nem személyeskedően; hanem tárgyilagosan tud a kérdéshez szólni — szívesen adunk helyt közleményének.

Z. A. urnak, *B.-Diószeg*. Az üzleti tárczában közzétettük. A többire nézve megjegyezzük hogy a francia nyelv tanulása önnek teljesen felesleges. Lehet tanulni magyar lapok és könyvekben is. Különben is maholnap ott leszünk, hogy a szorgalmas munkás kertész többre megy, mint aki folyton csak az ismeretek gyarapítását hangsúlyozza és emellett a gyakorlatot elhanyagolja.

H. H. urnak, *Saár*. A borpinczébe szánt puha ászokfát ne tessék kőszén-kátránnyal telítetni, mert az abban levő karbolsav és egyéb konzerváló anyagok még évek múlva is kellemetlen büzt árasztanak és a bort megronthatják. — Éppen ilyen helyeken, a hol a szag és kipárolgás ártalmas, más anyagokkal telítik a fát; ilyenek a zinkchlorid és zinkgálicz, a bórax, továbbá a rézsók p. a *rézgálicz*, melyek azonban csak akkor hatnak igazán, ha mintegy 5%-os oldatba az illető fát legalább 2—3 napig áztatják. — Az oldattal való bekenés is ér valamit, de nem sokat, mert nem hatol be kellően a fába, — Ajánlatos még a fát olajos festékkel alaposan, ismételtelen befesteni. (Gy.)

T. J. urnak, *Kaprucza*. A burgonya-szesz főzésének elvei igen egyszerűek. A burgonyát megfőzik, összetörik és cs malátával keverik; ennek hatására a keményítőt átváltozik cukorrá, minek megtörténte után élesztőt kevernek hozzá, a mi a cukrot kiejeszti, úgyhogy szesz képződik; a szeszt azután lefőzik. Az eljárás azonban már kevésbé egyszerű; több ismeretet és meglehetősen sok munkát kíván. Megfelelő berendezés nélkül meg éppen nem fizeti az ki magát. Nem is ismertethetjük — tér hiánya miatt — részletesebben az eljárást, hanem ajánljuk, tessék valamely segédkönyvet szerezni. p. a Kosutányi és Lázár »A gazdasági szeszgyártás kézikönyve« című munkáját, mely 3 frt 50 kr bolti áron bármely könyvkereskedés útján megszerezhető; abban bent lesz minden tudni való. (Gy.)

Dr. M. L. urnak, *Bács-Madaras*. 1. Férges gyümölcsökre tanácsot csak konkrét esetekben lehet adni, mert a férgesedést különböző állapotok idézik elő. Tessék esetről-eserre a férges gyümölcsöt beküldeni, akkor készséggel adunk kellő utbaigazítást. 2. A szőlőmolyra nézve a tájékoztató füzetet címére a postára adtuk. 3. A liszharmat ellen az egyedüli biztos sikeres védekezési mód a kénporozás. Képtelenség, téves megfigyelés a lisztharmatgombát eczettel a megtámadott fűrtől sikeresen eltávolítani és a bajt ezáltal megszüntetni. (Sch.) — 4. A kénport az eső is meglehetősen lemossa a szüretig, ha ez nem történne meg, magunknak kell azt lemosni, az új bort pedig a seprőről mielőbb lefejtani és ezt nem sokára ismételni. (Gy.)

K. B. urnak, *Czepléd*. B. K. urnak, *B.-Martonos*. Magánlevelet irtunk. RZ.

B. J. urnak, *Knéz*. Kézbesítettük »D. C. lelkiismeret« címére. (Gy.)

S. A. urnak, *D. Földvár*. Z. A. urnak, *B.-Diószeg*. K. Zs. urnak, *Duna-Vecse*. Sz. E. urnak, *P.-Ladány*. Dr. J. T. urnak, *Szatmár*. D. K. urnak, *Budapest*. Közöltük. (Gy.)

G. M. urnak, *Turkeve*. Az augusztusi kettős számot címére elküldtük. (Gy.)

Sz. L. urnak, *S.-Szakácsi*. J. E. urnak, *Ilhicsiny*. B. F. urnak, *Esztergom*. N. Á. urnak, *Szász-Régen*. A kérdések és feleletek rovatában válaszoltunk.

J. E. urnak, *Klicsiny*. A ribizkék nálunk már elfogytak. Tessék azokért: Kardos Árpádhoz (Budapest V. Földmiv. minsterium IV/4.) vagy H. Maurer, Beerenobstschulen (Jena, Sachsen-Weimar), vagy Unghváry József kertészéhez (Czepléd) fordulni. (Gy.)

E. S. M. urnaknak, *M.-Vári*. A kérdésre magánlevelben most már másodszer is válaszoltunk.

L. A. urnak, *Négyes*. Juliusban érnek Madelaine angevine, Madelaine Royale, Precoce de Malingre. Az első virágzaskor rugni szeret; tehát vegyesen más korai fajtával ültetendő és hosszúra művelendő. Augusztuban érnek a Chasselasok úgy a fehér, mint a piros; ugyanekkor érik a Passa Tutti is, mely szagos. Vesszőket szerezhet Katona Zsigmondtól és Mathiász Jánostól Kecskeméten.

R. J. urnak, *Sopron*. Winhams Industry közmétét kaphat Klenert Ferencnél Graz (Kőrös-strasse). Magyar legjobb kajszint kaphat a tihanyi (Zalam.) állami faiskolában és a keszthelyi gazd. tanintézetben.

B. S. urnak, *Pázmánd*. Én azt ajánlanám, hogy szedje ki az akáczfákat és hagyja meg eleven sövénynek a Gleditschiát. Az, hogy gömbakácczal oltaná be, a beárnyékolást kevesbitené ugyan; de e beoltás folytán a gyökérsarjak annál jobban terjeszkednének a gyümölcsösben és kiölnék maguk körül a Gleditschia sövényt is.

K. S. urnak, *Tass*. S. J. urnak, *Kálló-Semjén*. B. F. urnak, *Esztergom*. J. E. urnak, *Klicsiny*. Sz. L. urnak, *Som-Szakácsi*. N. Á. urnak, *Szász-Régen*. Cz. Gy. urnak, *Bodmér*. Kérdéseikre mai számunkban feleltünk.

Iff. K. F. urnak, *Moson-Szt.-Miklós*. A meghatározás végett küldött szép alma neve: Harbert-remet.

K. D. urnak, *Csány*. G. Gy. urnak, *B.-Csaba*. U. I. urnak, *Czepléd*. V. J. urnak, *Arad*. B. B. urnak, *Budapest*. F. E. urnak, *Budapest*. Sz. J. urnak, *Vadkert*. B. L. urnak, *Kőhidgyarmat*. R. A. urnak, *Soroksár*. T. J. urnak, *F.-Bánya*. J. E. urnak, *Klicsiny*. Sz. J. urnak, *M.-Homorog*. Dr. K. K. urnak, *Budapest*. T. Gy. urnak, *Örkény*. D. P. Gy. urnak, *N.-Kőrös*. U. J. urnak, *Czepléd*. U. L. urnak, *Czepléd*. N. W. F. urnak, *Temesvár*. M. V. urnak, *Temesvár*. P. Á. urnak, *Budapest*. K. A. urnak, *Kalocsa*. Gazd. Egyesületnek, *Nagybánya*. T. J. urnak, *Jász-Apáthi*. Cs. K. urnak, *Gyönnyos*. G. M. urnak, *Turkeve*. P. M. urnak, *Nádasd*. K. J. *Budurásza*. M. K. urnak, *Kula*. P. S. urnak, *Nagy-Zerind*. F. B. urnak, *Z.-Egerszeg*. B. M. urnak, *Szolnok*. B. Gy. *Zombor*. Óhajtasuk szerint a megfelelő rovatba besoroztuk. (Gy.)

T. J. urnak, *B.-Henyé*. 1. A »Frankenthali« társneve a »Kék Trollingi«-nak. — A hol a talaj és klíma megfelelő, igen erőteljes növekedésű és jól terem; bogyoja és fürtje igen nagy, késői érésű. Ha megérik, készíthető belőle vörös és siller bor, rögtönös sajtolással fehér bor is. Azonban inkább csemege-szőlő, mint bor-fajta; hajtására is használják. Nagyban is termelik Merán vidékén mint gyógy-szőlőt. — 2. A hirdetést közöltük. (Gy.)

B. V. urnak, *Veszprém*. J. J. urnak, *Nagyvárad*. F. D. urnak, *Páva*. B. J. urnak, *Eger*. Sz. M. urnak, *Bél-Ágris*. M. M. urnak, *Aszaló*. H. J. urnak, *P. Lajta-Pordány*. Magánlevelet irtunk. (Gy.)

K. P. urnak, *Csernyas*. Nem tudunk másképp a baján segíteni, mintha megreklamálja azon számokat a melyek elmaradtak; mert az is megtörténhetik, hogy a kiadóhivatal rendszeren feladja lapját; de valami buzgó (és nem előfizető) olvasó utközben elfogja. Ugy 15—20 anyafát a község kaphat faiskolája részére, ha a ministerhez fordul az alispán útján 50 kros bélyeggel felszerelt kérvényben f. évi decz. 31-ig bezárólag.

Iff. H. P. urnak, *Székesfehérvár*. A körték eltartására jobb lesz a pince, mint a világos lakó helyiség, mert az utóbbiban a világosság és száraz levegő a gyümölcsök esetleges fonnadását idézheti elő. A hűvösebb pincében — föltétlenül, hogy az egészséges — tovább eltartható a gyümölcs. — Ha a körte nagyon is korán került le a fájáról, ajánlatos lesz azt vattába vagy más efféle rossz hővezető anyagba burkolni; így az biztosabban fog utána érni; mintha szabadon helyezzük el őket. (Gy.)